

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 13 grudnia 2013 roku Syndyk masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w Ł. wniósł o zasądzenie od R. W. (1) na rzecz upadłego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w Ł. kwoty 191.800,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 lipca 2012 do dnia zapłaty. Ewentualnie powód wniósł o uznanie umowy zawartej pomiędzy spółką (...) oraz pozwanym R. W. (1) w dniu 16 lutego 2010 r. przy udziale (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” spółki komandytowo-akcyjnej z siedzibą w A. za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w Ł. i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 191.800,00 zł wraz z odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku uwzględniającego powództwo do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że spółka (...) zawarła z (...) Bankiem spółką akcyjną w siedzibą w W. następujące umowy kredytowe:

- Umowę o kredyt w rachunku bieżącym z dnia 12 lipca 2007
- Umowę o kredyt odnawialny z dnia 19 listopada 2003 roku
- Umowa o kredyt obrotowy z dnia 19 listopada 2003 roku

W celu zabezpieczenia należytego ich wykonania, na podstawie umowy z dnia 19.01.2005 rzecz (...) Banku ustanowiony został zastaw rejestrowy na 140.000 akcjach Spółki Akcyjnej (...) stanowiących własność R. W. (1).

W dniu 16 lutego 2012 r. spółka (...) oraz pozwany R. W. (1) zawarli przy udziale (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” spółki komandytowo-akcyjnej umowę, w której ustalono, że jeśli spełnione zostaną określone w umowie przesłanki, R. W. (1) upoważniony będzie do żądania od spółki (...) przekazania na wskazany przez siebie rachunek bankowy należności z tytułu zapłaty ceny za dostawę towarów przysługujących spółce (...). Pozwany zobowiązany był zwrócić te środki niezwłocznie po przedstawieniu zezwolenia banku na wykreślenie zastawu rejestrowego na akcjach (...) S.A. lub po przedstawieniu sprawozdania (...) spółki (...) wraz z pozytywną opinią biegłego rewidenta. Jednocześnie pozwany upoważniony został do zawarcia odrębnej umowy z (...) Bankiem na podstawie której ze środków na rachunku zapłaci dług spółki (...) w zamian za wykreślenie zastawu rejestrowego i zdjęcie blokady na rachunkach akcji.

W związku z wezwaniem z dnia 20 września 2012 przez pozwanego R. W. (1), (...) wpłaciła ona na rachunek bankowy pozwanego kwotę 191.800,00 zł, wynikającą z faktur wystawionych przez (...) w związku z dostawą towarów.

W dniu 2 listopada 2012 roku złożony został wniosek o ogłoszenie upadłości spółki (...). Postanowieniem z dnia 17 grudnia Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieścia ogłosił upadłość spółki obejmującą likwidację majątku spółki, wyznaczając syndykiem R. L..

W dniu 25 stycznia 2013 roku pozwany wpłacił na rzecz (...) Banku kwotę 111.860,00 zł z tytułu realizacji zastawu ustanowionego na jego akcjach, kwota ta została zaliczona przez Bank na poczet wierzytelności względem upadłej spółki (...) wynikającej z umowy kredytowej.

Powód wskazał na bezskuteczność umowy zawartej między stronami wynikającą z art. 127 ust. 3 p.u.n. W ocenie strony powodowej czynność polegała na ustanowieniu zabezpieczenia przyszłej wierzytelności, która mogła powstać na skutek zaspokojenia przez pozwanego części wierzytelności przysługującej (...) Bankowi względem spółki (...). Zabezpieczenie to miało postać kaucji pieniężnej (zastawu na środkach pieniężnych) i dokonane zostało w okresie 2 miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. Powód zakwestionował wynikającą z osnowy dokumentu

datę zawarcia umowy -16 luty 2010 . Wskazał, iż umowa ta w rzeczywistości została zawarta znacznie później , bo w okresie poprzedzającym wezwanie (...) do wpłaty środków. Nie mniej jednak data umowy nie jest tutaj istotna, gdyż w przepisie art. 127 ust. 3 p.u.n, chodzi o czynność dokonania zabezpieczenia . Stosunek prawny powstały na gruncie zapisów umowy odpowiada treści zastawu na środkach pieniężnych , który to jako czynność o charakterze realnym powstaje dopiero z chwilą wydania zastawnikowi przedmiotu zastawu. Jednocześnie w dacie dokonania zabezpieczenia R. W. (1) nie posiadał względem upadłego żadnej wierzytelności . Wierzytelność ta powstała dopiero w styczniu 2013 , na skutek zapłaty zobowiązania upadłego, za które to pozwany odpowiadał rzeczowo (posiadanymi akcjami spółki (...) S.A.) co oznacza w istocie , że doszło do zabezpieczenia nie tylko wierzytelności niewymagalnej ale wręcz wierzytelności przyszłej.

Strona powodowa wskazała także uzasadnienie ewentualnego żądania uznania umowy z dnia 16.02.2010 za bezskuteczną, powołując się na art. 527 i nast. k.c., oraz wskazując, że w niniejszej sprawie spełnione zostały przewidziane w tych przepisach przesłanki. Alternatywnie powód wskazał także, że roszczenie jest uzasadnione w oparciu o przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia, gdyż w dacie przekazania środków pozwanemu nie przysługiwało żadne zobowiązanie wobec spółki.

/pozew k. 2-9/

Na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2014 powód skorygował żądanie pozwu i wniósł o zasądzenie odsetek od dnia 22 lipca 2013.

/protokół rozprawy k. 67/

Ponieważ pozwany nie wniósł odpowiedzi na pozew ani nie stawił się na rozprawie, wyrokiem zaocznym z dnia 2 kwietnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od R. W. (1) na rzecz (...) spółki ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 191.800,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lipca 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3.617 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu. Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności. Ponadto Sąd nakazał pobrać od R. W. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 9.590 zł z tytułu nie uiszczonych opłat od pozwu.

/wyrok zaoczny k. 68/

Powód pismem z dnia 07 kwietnia 2014 r. wniósł o nadanie wyrokowi klauzuli wykonalności w zakresie objętym rygiorem natychmiastowej wykonalności. Klauzula taka została nadana w dniu 10 kwietnia 2014 roku. Na jej podstawie wszczęta została przez komornika egzekucja.

/niesporne/

W sprzeciwie od powyższego wyroku z dnia 12 maja 2014 roku pozwany wniósł o uchylenie wyroku zaocznego i oddalenie powództwa w całości. Pozwany przyznał, że czynność polegająca na przekazaniu mu należności przysługujących spółce (...) miała miejsce w okresie 2 miesięcy przed ogłoszeniem upadłości, ale podniósł, że czynność ta nie była czynnością upadłego, lecz jego kontrahentów. Nie było zatem podstaw do stosowania art. 127 p.u.p. Zdaniem pozwanego nie można mówić także o bezskuteczności umowy z dnia 16 lutego 2010 roku, na podstawie tej regulacji, gdyż zawarta ona została dwa lata przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. Pozwany dodał ponadto, że ustanowienie zabezpieczenia nie było ustanowieniem zabezpieczenia długu niewymagalnego, lecz długu przyszłego, co nie jest objęte dyspozycją art. 127 ust. 1.

Pozwany wskazał także, że czynność nie może być uznana za bezskuteczną na podstawie art. 527 i nast. k.c. ani art. 405 i nast. k.c., gdyż dochodzona przez powoda kwota nie weszła do majątku pozwanego, lecz została przeznaczona na spłatę kredytu obciążającego spółkę (...), zmniejszając pasywa spółki.

Wraz ze sprzeciwem pozwany wniósł także o zawieszenie nadanego wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności oraz wniósł o zasądzenie zwrotu wyegzekwowanego świadczenia. Jego wysokość sprecyzował na rozprawie z dnia 29

kwietnia jak kwotę 95.072,16 zł, ustaloną na podstawie karty rozliczeniowej z akt komorniczych o sygnaturze Km 1074/14.

/ sprzeciw k. 84-89, karta rozliczeniowa k. 351 i odwrót/

Ponieważ sprzeciw wniesiony został po upływie terminu, pozwany wniósł jednocześnie o przywrócenie terminu do jego wniesienia, powołując się na to, że w pozwie został oznaczono w sposób nieprawidłowy jego miejsce zamieszkania oraz na to, że pozwany w okresie na wniesienie sprzeciwu nie mógł dokonywać czynności procesowych ze względu na zły stan zdrowia.

/wniosek k 80-81/

Postanowieniem z dnia 5 czerwca 2014 Sąd oddalił wniosek o przywrócenie terminu, odrzucił sprzeciw oraz oddalił wniosek o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności.

/postanowienie k. 135/

Na skutek wniesienia przez pozwanego zażalenia, Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2014 roku w sprawie o sygnaturze akt. I Acz 994/14 uchylił zaskarżone postanowienie.

/postanowienie k. 183/

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2014 r. Sąd przywrócił pozwanemu termin do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 2 grudnia 2014 oraz zawiesił rygor natychmiastowej wykonalności nadany temu wyrokowi.

/postanowienie k.223/

Po wniesieniu sprzeciwu strony podtrzymały swe dotychczasowe stanowiska.

Dodatkowo w odpowiedzi na sprzeciw powód rozszerzył argumentację, wskazując na nieważność umowy zawartej pomiędzy pozwanym, (...) i (...) oraz aneksu do niej . Powód powołał się na zapis art. 15 §1 i 17 §1 Kodeksu Spółek Handlowych , zgodnie z którymi zawarcie przez spółkę kapitałową umowy z członkiem organów statutowych spółki w tym rady nadzorczej wymaga zgody zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia. Czynność dokonana bez takiej zgody jest nieważna . Powód wskazał, iż w dokumentacji upadłego brak jest takowej uchwały jak i aneksu do umowy z czerwca 2010 roku, o istnieniu którego syndyk nie posiadał wiedzy. Ponadto powód powołując się na fakt zapłaty podatku od czynności cywilnoprawnych wynikającego z umowy z dnia 16.02.10 przez (...)dopiero w 2012 roku wskazał, iż pośrednio dowodzi to na innej rzeczywistej dacie zawarcia tej umowy.

Wreszcie też wskazując na treść art. 127 ust.1 p.u.n powód podniósł, iż bezskuteczne są w stosunku do masy czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o upadłość, którymi rozporządził on swoim majątkiem jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie. Niewątpliwie umowa przenosząca na pozwanego własność środków pieniężnych bez jakiegokolwiek ekwiwalentu , stanowiła czynność nieodpłatną.

/odpowiedź na sprzeciw k-232-237/

W piśmie procesowym z dnia 20 stycznia 2015 roku pozwany wskazał, iż w lutym 2010 roku została podjęta uchwała wspólników (...) uprawnijająca zarząd spółki do zawarcia z pozwanym umowy. Pozwany bowiem w tym czasie pełnił funkcję członka Rady Nadzorczej spółki. Uchwała ta miał charakter ogólny i upoważniała zarząd do zawarci kontraktu na zasadach wynegocjowanych przez zarząd. Ponadto pozwany wskazał, iż umowa z dnia 16 lutego 2010 roku winna być kwalifikowana jako umowa depozytu nieprawidłowego, a taka nie wymaga zgody zgromadzenia wspólników.

/pismo procesowe k- 250 – 257/

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. powstała w 2000 roku. Jej współnikami byli między innymi (...) S.A. J. A. (1) był prezesem jednoosobowego zarządu spółki. Pozwany zaś od 2006 roku członkiem rady nadzorczej. W początkowej fazie działalności spółka przynosiła znaczne dochody.

/odpis KRS k- 12-20 , zeznania świadka J. A. k- 292 v 00:05:49/

Spółka zawarła z (...) Bankiem Spółką Akcyjną z siedzibą w W. następujące umowy kredytowe:

- Umowa o kredyt odnawialny z dnia 19.11.2003 r. nr (...)
- Umowa o kredyt obrotowy z dnia 19.11.2003 r. nr (...).
- Umowa o kredyt na rachunku bieżącym z dnia 12.07.2007 r. nr (...)

/ bezsporne/

W celu zabezpieczenia prawidłowego wykonania tych umów w 2005 roku ustanowiony został na rzecz (...) Banku S.A. zastaw rejestrowy na 140.000 akcjach spółki akcyjnej (...), które stanowiły własność R. W. (1). O dokonanie tego zabezpieczenia poprosił pozwanego prezesa spółki., obiecując mu późniejsze objęcie udziałów.

/bezsporne/

W 2008 roku sytuacja finansowa spółki zaczęła się pogarszać. Pozwany zaczął się domagać wycofania jego zabezpieczenia.

W dniu 16.02.2010 roku pozwany R. W. (1) oraz spółka (...) reprezentowana przez prezesa J. A. (1) przy udziale (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” spółka komandytowo-akcyjna z siedzibą w A. zawarli umowę w celu ochrony interesów pozwanego ze względu na pogorszenie sytuacji finansowej (...). W § 2 postanowiono, że w przypadku spełnienia określonych w umowie przesłanek TOP Mark polecił nieodwołalnie aby spółka (...) na wezwanie pozwanego R. W. (1) przekazywała na jego rachunek wszelkie należności przysługujące spółce (...) z tytułu wynagrodzenia za dostawy towarów zrealizowane po dniu zawarcia umowy, jednak do kwoty nie wyższej niż aktualna wartość 140.000 akcji spółki (...) i nie wyższej niż 1.000.000 zł w celu zabezpieczenia przyszłych szkód R. W. (1) mogących powstać w związku z realizacją zabezpieczenia przez (...) Bank ustanowionych przez niego zabezpieczeń .

Pozwany R. W. (1) miał prawo rozporządzania tymi środkami. W celu zaś zwolnienia zabezpieczenia na akcjach miał prawo zawrzeć z Bankiem odrębną umowę w ramach której ze środków zgromadzonych na rachunku zapłaci częściowo dług (...) wobec banku w zamian na zgodę banku na wykreślenie zabezpieczenia w postaci zastawu rejestrowego na akcjach. Jednocześnie pozwany został zobowiązany do zwrotu (...) tych środków niezwłocznie po przedstawieniu zezwolenia banku na wykreślenie zastawu rejestrowego na akcjach spółki (...) i zwolnienie blokady na tych akcjach lub sprawozdania (...) spółki (...) wraz z pozytywną opinią biegłego rewidenta wskazującego na zysk ze sprzedaży większy niż połowa zobowiązań spółki (...) z tytułu kredytów. Pozwany R. W. (1) uprawniony był także do rozporządzania środkami zgromadzonymi na rachunku.

/umowa k. 25-27, zeznania świadka J. A. (1) k. 292 odwrót, 00:13:30, zeznania R. W. k- 359v 00:04:09 /

W dniu 2 czerwca 2010 roku strony zawarły aneks do umowy z dnia 16 lutego 2010 r., w którym określiły, że pozwanemu R. przysługiwać będzie wynagrodzenie za udzielenie poręczenia w wysokości 0.5 % środków przechowywanych na rachunku za każdy dzień przechowywania do czasu zrealizowania uprawnień przysługujących mu na mocy aneksowanej umowy. Aneks ten miał na celu częściowe naprawienie szkody, jaką poniósł R. W. (1) w związku ze spadkiem wartości akcji spółki (...).

/aneks k. 94/ zeznania świadka J. A. (1) k. 293, 00:27:00 zeznania R. W. k- 359 00: 04:09 /

W związku z wezwaniem z dnia 20 września 2012 r. dokonany przez pozwanego R. W. (1), (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością "spółka komandytowo- akcyjna" dokonała w dniu 5 października 2012 przelewu kwoty 191.800,00 zł na rzecz pozwanego wynikającej z wierzycelności z tytułu wystawionych przez (...) sześciu faktur za dostarczenie towarów.

/pismo z dnia 5.10.2012 r. k-28, wezwanie k. 265/

W dniu 2 listopada 2012 roku prezes zarządu spółki (...) złożył w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wniosek o ogłoszenie upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w celu likwidacji majątku dłużnika. Jako przyczynę załamania się sytuacji finansowej spółki wnioskodawca wskazał nie przedłużenie przez (...) Bank w październiku 2012 roku umowy kredytu odnawialnego .

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2012 Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt. XIV GU 121/12 ogłosił upadłość tejże spółki obejmującą likwidację jej majątku.

/wniosek k. 45-58, postanowienie Sądu Rejonowego k. 21/

W dniu 25 stycznia 2013 r. pozwany R. W. (1) wpłacił na rzecz (...) Banku S.A. z siedzibą w W. kwotę 111.860,00 zł. Kwota ta została zaliczona na spłatę kredytu nr (...)zaciągniętego przez spółkę (...). Pozwany R. W. (1) uzyskał zgodę na wykreślenie zastawu ustanowionego na akcjach spółki (...) z rejestru zastawów. Resztę otrzymanej kwoty pozwany zaliczył na poczet przysługującego mu na mocy aneksu do umowy wynagrodzenia za przechowywanie środków.

/bezsporne, zgoda na wykreślenie zastawu k.96/

Pismem z dnia 20 czerwca 2013 r. Syndyk wezwał pozwanego do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Wezwanie wysłane na adres z umowy wróciło awizowane w dniu 15 lipca 2013 roku.

/wezwanie k. 31, potwierdzenie odbioru k-33/

Pozwany zawarł umowę w 2010 roku ponieważ czuł się wykorzystany przez Spółkę (...). Znał sytuację finansową spółki, miał dostarczanie sprawozdania. W różnych okresach był także członkiem rady nadzorczej A. oraz od czerwca 2012 roku prezesem zarządu (...) S.A.

/zeznania pozwanego 00:04:09 – 00:19:56/

Na podstawie wyroku zaocznego zapadłego w niniejszej sprawie Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi M. G. prowadził egzekucję w wyniku której wyegzekwował od pozwanego kwotę 95.072,16 złotych.

/karta rozliczeniowa k- 351/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, zeznania świadka oraz pozwanego. Poza kwestionowaniem przez powoda rzeczywistych dat umowy i aneksu do niej, stan faktyczny nie był przedmiotem sporu. Spór dotyczył prawnej oceny tak samej umowy, jak i zachowania jej stron. Sąd dał wiarę pozwanemu oraz świadkowi w kwestii daty zawarcia umowy i aneksu. Brak bowiem jakichkolwiek podstaw do kwestionowania tychże zeznań. Sąd nie dał natomiast wiary zeznaniom świadka A. oraz pozwanego jakoby przed zawarciem umowy została podjęta uchwała wspólników udzielająca zarządowi zgody na jej zawarcie. Brak jest jakiegokolwiek dokumentu w tym zakresie. Sąd nie znajduje żadnego logicznego uzasadnienia dla którego syndyk posiadający taki dokument, nie udostępnił go w sprawie. To pozwany zatem, który wywodzi skutki prawne z tego dokumentu winien, w myśl art. 6 k.c. udowodnić, że on rzeczywiście istniał. Z przyczyn jednak przytoczonych niżej zarówno daty samych umów, jak i istnienie zgody na ich zawarcie z punktu widzenia odpowiedzialności pozwanego nie mają większego znaczenia .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Roszczenie strony powodowej zasługuje na uwzględnienie.

Powód w niniejszej sprawie wskazał na 3 podstawy prawne dochodzonego roszczenia na podstawie art. 134 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego - art. 127 ust. 3 prawa upadłościowego i naprawczego, przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 i następnie k.c.) oraz przepisy o skardze pauliańskiej (art. 527 i nast. k.c.).

Za prawidłową w rozpoznawanym stanie faktycznym należy uznać pierwszą z nich, tj. art. 127 ust. 3 w zw. z art. 134 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze (DZ. U. 60, poz.535) .

W orzecznictwie dominuje pogląd, iż bezskuteczność czynności prawnej ex lege zachodzi bez potrzeby zaskarżania takiej czynności w drodze powództwa, a wytoczenie powództwa o ustalenie wymaga wykazania interesu prawnego, którego nie ma z reguły wówczas, gdy możliwe jest wytoczenie powództwa o świadczenie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1999 r., III CKN 464/98, z dnia 3 października 2007 r., IV CSK 184/07, z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CSK 298/09, z dnia 16 kwietnia 2010 r., IV CSK 453/09). Stanowisko to podziela Sąd w rozpoznawanej sprawie, dlatego też uwzględnił roszczenie o zapłatę , uznając za zbędne ustalenie w zakresie bezskuteczności, która następuje ex lege.

Zgodnie z art. 127 ust. 3 ustawy p.u.n. bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego, dokonane przez upadłego w terminie 2 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jednak ten, kto otrzymał zapłatę lub zabezpieczenie, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonania nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości.

Przesłanki uznania zabezpieczenia za bezskuteczne w świetle tej regulacji są następujące. Po pierwsze musi być zgłoszony wniosek o ogłoszenie upadłości. Po drugie upadły dokonuje zabezpieczenia długu niewymagalnego. Po trzecie - dokonanie zabezpieczenia musi nastąpić w okresie 2 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

W ocenie Sądu wszystkie powyższe przesłanki zostały w niniejszej sprawie spełnione.

Po pierwsze wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony do Sądu Rejonowego w dniu 2 listopada 2012.

Jeśli zaś chodzi o ustalenie momentu dokonania zabezpieczenia, decydujący w ocenie Sądu jest moment jego ustanowienia, nie zaś moment zawarcia umowy w tym przedmiocie. Dlatego też to czy była ona antydatowana, czy też rzeczywiście zawarta w 2010 roku nie ma istotnego znaczenia. W rozpoznawanej sprawie decydujący jest moment złożenia oświadczenia woli o jego realizacji, w tym wypadku będzie to moment wezwania przez pozwanego spółki (...) do dokonania przelewu środków przypadających spółce (...) z tytułu dokonanych dostaw, czyli dzień 20 września 2012. Zabezpieczenie zostało zaś zrealizowane w momencie dokonania przelewu środków na rachunek bankowy pozwanego, czyli w dniu 5 października 2012. Obydwie te czynności miały miejsce w okresie 2 miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, czyli w okresie ochronnym masy upadłości. Należy zatem uznać, że została spełniona także druga przesłanka.

Przy ocenie kolejnej przesłanki, należy dokonać oceny charakteru wierzytelności pozwanego. Wymagalność roszczenia następuje wtedy, gdy po stronie dłużnika aktualizuje się powinność określonego zachowania będącego przedmiotem roszczenia, a więc gdy wierzyciel może skutecznie żądać od dłużnika spełnienia świadczenia. Wprawdzie termin wymagalności roszczenia należy odróżnić od terminu płatności, jednak w praktyce terminy te zbiegają się w czasie, a wymagalność ustala się na podstawie tego, kiedy świadczenie miało być spełnione.

Jak wynika z treści załączonej do akt umowy miała ona zabezpieczać pozwanego przed przyszłymi szkodami mogącymi powstać w związku z realizacją przez (...) Bank ustanowionych zabezpieczeń. Jednocześnie , co jest niesporne) ani w dacie zawarcia tej umowy, ani też w dacie zrealizowania zabezpieczenia tj. 5 października 2012 R. W. (1) nie posiadał względem upadłego żadnej wierzytelności. Wierzytelność ta powstała dopiero w styczniu 2013 , na skutek zapłaty zobowiązania upadłego, za które to pozwany odpowiadał rzeczowo (posiadanymi akcjami spółki (...) S.A.), co oznacza

w istocie, że doszło do zabezpieczenia nie tylko wierzytelności niewymagalnej ale wręcz wierzytelności przyszłej. Sąd podziela w tym zakresie argumentację strony powodowej zgodnie z którą wykładnia celowościowa powołanego przepisu nakazuje uznać, że skoro ustawodawca chroni masę przed spłatą wierzytelności jeszcze nie wymagalnej, to tym bardziej ochrona musi dotyczyć także wierzytelności przyszłych (a minore ad maius).

W niniejszej sprawie, wierzytelność w momencie ustalania zabezpieczenia wprawdzie jeszcze nie istniała, ale istniał już stosunek prawny z którego wierzytelność ta mogła powstać w przyszłości. Powstał on na skutek zawarcia umowy o udzielenie zabezpieczenia w postaci zastawu na akcjach. Z tego stosunku prawnego mogło powstać w przyszłości zobowiązanie o naprawienie szkody, którego zabezpieczenie stanowił zastaw na środkach pieniężnych przelanych przez spółkę (...) na rachunek pozwanego R. W. (1). Istniała zatem sytuacja, w której najpierw powstał stosunek prawny, z którego mogła wyniknąć szkoda, a zabezpieczenie zostało ustanowione później, w okresie 2 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości

Celem 127 ust. 3 jest ochrona ogółu wierzycieli przed nieuzasadnionym uszczuplaniem masy upadłości, a więc przed działaniami upadłego polegającymi na nieuzasadnionym, wybiórczym spłacaniem niektórych wierzycieli przed ogłoszeniem upadłości i ma dotyczyć przede wszystkim tych wierzycieli, którzy osiągają przysporzenie majątkowe (zapłatę długu) ze względu na korzystniejsze stosunki faktyczne z dłużnikiem i korzyść tę należy uznać za nieusprawiedliwioną. Sytuacja, w której dłużnik w drodze czynności prawnej z jednym wierzycielem doprowadza niewymagalny dług do stanu wymagalności i poleca spłacić go, a spłata następuje na dwa miesiące przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości powoduje, iż czynność taka staje się, na podstawie art. 127 ust. 3 w związku z art. 134 ust. 1 PrUpNap, bezskuteczna względem masy upadłości.

Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie o sygn. akt. I ACa 401/13 interpretując przepisy dotyczące bezskuteczności czynności nie można abstrahować od ich celu i funkcji ochronnej względem ogółu wierzycieli, którym mają służyć. W konsekwencji analizując kwestionowane czynności z punktu widzenia redakcji art. 127 ust. 3 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze trzeba brać pod uwagę, czy w rezultacie wywołały one efekt w postaci zapłaty długu niewymagalnego kosztem majątku upadłego i prawa ogółu jego wierzycieli do proporcjonalnego zaspokojenia.

Przy ocenie czynności Sąd wziął zatem pod uwagę fakt, że w jej wyniku doszło do naruszenia zasad podziału majątku upadłej spółki między wierzycieli oraz do uprzywilejowania niektórych wierzycieli w związku z ogłoszoną w niedługim czasie upadłością. Dokonane w niniejszej sprawie zabezpieczenie spowodowało, że pozwany R. W. (1) mógł uzyskać zaspokojenie przysługującej mu względem spółki wierzytelności w sposób uprzywilejowany, z pokrzywdzeniem praw innych wierzycieli.

Przy ocenie danej czynności nie sposób także pominąć okoliczności, że zabezpieczenie, którego skutkiem było korzystniejsze potraktowanie jednego z wierzycieli spółki dotyczyło wierzytelności osoby pozostającej z tą spółką w ścisłych stosunkach faktycznych (pozwany był członkiem Rady Nadzorczej spółki). Intencja umowy była oczywista – ochrona interesu pozwanego wobec pogarszającej się sytuacji finansowej spółki.

Przepisy art. 127 i nast. p.u.p. mają na celu zapobiegnięcie takiej właśnie sytuacji.

Nietrafny jest zarzut strony pozwanej, że zabezpieczenie dokonane zostało między kontrahentami i nie była to czynność spółki (...). Niniejsza umowa oparta została na konstrukcji przekazu, o której stanowi art. 921¹ i nast. k.c. Przekaz zawiera dwa upoważnienia – dla przekazującego do spełnienia świadczenia na rzecz odbiorcy przekazu oraz na rzecz odbiorcy przekazu do jego odbioru. Nie można powiedzieć zatem, że jest to czynność tylko między przekazującym a odbiorcą przekazu. W braku bowiem upoważnienia dla przekazującego nie mogłaby ona dojść do skutku i nie wywołałaby skutku w postaci wygaśnięcia zobowiązania o zapłatę ceny za dostarczone towary przysługującego spółce (...) Co więcej, nie można przy ocenie tej czynności pominąć faktu, że do dokonania tego zabezpieczenia doszło kosztem składników majątku spółki (...). Kwota 191.800 zł nie weszła bowiem do majątku spółki tak jak powinna.

Na koniec wskazać należy, iż dla uznania czynności za bezskuteczną wobec masy jest obojętne w jakim zakresie pozwany uzyskał z tej czynności korzyść. Istotne jest to, że tej korzyści nie uzyskała masa a w następstwie jej podziału wierzyciele. Ostatecznie na skutek realizacji zabezpieczenia pozwany uzyskał korzyść majątkową w kwocie około 70.000 zł (wynagrodzenie za udzielenie poręczenia) . Kwotą zaś 111.860 zł spłacił część kredytu upadłego w (...) Bank.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 481 k.c., zgodnie z żądaniem . Pozwany był bowiem wzywany do zwrotu kwoty dochodzonej pozwem na adres wskazany w umowie i stanowiący jednocześnie adres zameldowania w dniu 20 czerwca 2013 roku. Przesyłka była dwukrotnie awizowana i zwrócona w dniu 15 lipca 2013 roku. Dlatego też żądanie odsetek od 22 lipca 2013 roku , uznać należy za w pełni zasadne.

Uznając pierwszą ze wskazanych podstaw powództwa, Sąd nie analizował pozostałych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 347 k.p.c. utrzymał w całości w mocy wyrok zaoczny.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zapadło w oparciu o zasadę wyrażoną w art. 98 k.p.c. Na koszty procesu poniesione przez stronę powodową złożyły się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3600 zł ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013, poz. 490) oraz zwrot opłaty od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

z/ odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego.